

Onnellinen lapsuus on itseisarvo

- ja välttämätön investointi tulevaisuuteen

Lapsia, nuoria ja perheitä on tuettava kunnissa ja hyvinvointialueilla kokonaisvaltaisesti.

Kuormittavien tilanteiden kasautuminen lapsuudessa ja nuoruudessa on vahvasti yhteydessä poikien myöhempään rikollisuuteen, tyttöjen psyykkiseen hyvinvointiin ja kaikilla nuorilla koulumenestykseen. Suoritettu toisen asteen tutkinto suojaa nuorta syrjäytymiseltä ja tuo yhteiskunnalle verotuloja. Sen sijaan hintalappu siitä, että perheiden vaikeudet kasautuvat ja nuori jää vaille toisen asteen tutkintoa on 680 000 euroa henkilöä kohden.*

Ajoissa saatu, kokonaisvaltainen tuki ehkäisee ongelmien eskaloitumista sekä antaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuuden opiskella ja osallistua myöhemmin työelämään. Hyvinvoivat lapset ja nuoret ovat kunnille kannattava investointi.

Lue lisää itla.fi/vaalit.

*Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskemasta.
Hilli, Petri; Ståhl, Timo; Merikukka, Marko; Ristikari, Tiina (2017–12–15). Yhteiskuntapolitiikka: 6.

ITLAN
VAALIVIESTIT

- Vaikuttava palvelujärjestelmä puhalttaa yhteen hiileen.
- Onko sinun päätöksesi lapselle uhka vai mahdollisuus?
- Korvatulehdus tai käytöshäiriö. Angiina tai ahdistus. Kaikkia näitä tulee hoitaa tutkitusti vaikuttavilla menetelmillä.
- "Mitä perheellesi kuuluu?"
Päätäjä, työttömyys ravistaa koko perhettä.

Vaikuttava palvelujärjestelmä puhalttaa yhteen hiileen.

Onko sinun päätöksesi lapselle uhka vai mahdollisuus?

Korvatulehdus tai käytöshäiriö. Angiina tai ahdistus. Kaikkia näitä tulee hoitaa tutkitusti vaikuttavilla menetelmillä.

”Mitä perheellesi kuuluu?” Päätäjä, työttömyys ravistaa koko perhettä.

Vaikuttava palvelujärjestelmä puhalttaa yhteen hiileen.

Lapsia, nuoria ja perheitä tukeva palvelujärjestelmä on uudistettava. Se onnistuu vain eri sektoreiden – järjestöjen, kuntien, seurakuntien & hyvinvointialueiden – yhteistyöllä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia on perinteisesti edistetty erillisillä järjestelmillä: koulu lisää sivistystä, terveydenhuolto parantaa sairauksia ja sosiaalihuolto ratkaisee sosiaalisia ongelmia. Jokainen palvelu on ollut aikanaan menestystarina, mutta ne eivät pysty enää erillään vastaamaan nykymaailman monimutkaisiin haasteisiin. Palvelujärjestelmämme pistemäisyys, siiloutuneisuus ja myöhästymisen ilmenee runsaana raskaiden palveluiden käyttönä.

Yhdessä järjestöt, kunnat, seurakunnat ja hyvinvointialueet pystyvät auttamaan lapsia, nuoria ja perheitä nykyistä paremmin ja edullisemmin. Siksi **tarvitsemme sektoreiden rajat ylittävää ennaltaehkäisevää ja kokonaisvaltaista tukea**. Esimerkiksi vanhempien elämäntilanteiden muutosten, kuten työttömyyden, sairastumisen tai avioeron, vaikutukset perheen lapsiin on tunnistettava työllisyys- ja muissa aikuisten palveluissa.

MITÄ
PITÄÄ
TEHDÄ?

- Palvelujärjestelmämme on tuettava lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan **ajoissa, matalalla kynnyksellä, yhdessä ja riittävän pitkään** – sen sijaan että tuki on pistemäistä, siiloutunutta, myöhässä ja loppuu kesken.
- Tuki toteutuu parhaiten kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisissä **perhekeskuksissa**, jotka tarjoavat varhaista tukea sekä auttavat lapsia, nuoria ja perheitä kokonaisvaltaisesti. Perhekeskus voi toimia verkostomaisesti ja sekä fyysisessä toimipisteessä että sähköisenä.
- **Yhteisövaikuttavuus** on tapa, jolla järjestöt, kunnat, seurakunnat ja hyvinvointialueet kehittävät **tutkittuun tietoon perustuvia paikallisia ratkaisuja** lasten, nuorten ja perheiden ongelmiin tiiviissä keskinäisessä **yhteistyössä**.
- Tällä hetkellä palvelujärjestelmää uudistetaan menestyksekkäästi yhteisövaikuttavuustyöllä jo kuudella hyvinvointialueella, ja vuonna 2025 mukaan liittyy neljä uutta aluetta.
- Uusien toimintatapojen syntyminen ja ylläpitäminen vaatii **yhteistyötä tukevia rakenteita ja yhteistä koordinaatiota**. Niiden toteuttamisesta ei pidä säästää.

- [Yhteisövaikuttavuus – uudistamme lapsiperheiden palvelujärjestelmää. Itla.fi](#)
- [Mitä aikaisin, yhdessä ja riittävän pitkään tarkoittaa kehitysympäristöissä ja palveluissa? Niemieliä, Mika. Itla.](#)
- [Lapsen varhainen kehitys ja kasvuympäristön suojaavat ja haavoittavat tekijät. Korja, Riikka. Professoriluento. Turun yliopisto. 2022.](#)
- [Havaintoja hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisestä ja suhteesta kuntiin. HALKO-hankkeen väliraportti. Valtioneuvoston kanslia. 2024.](#)
- [Esimerkki pienen pohjoisen kunnan varhaisen tuen vaikuttavuudesta ja taloudellisesta kannattavuudesta pitkällä aikavälillä. Itlan Lapsuuden rakentajat -johtamiskoulutuksen osallistujien laskelma 2022.](#)
- [Itla.fi/vaalit](#)

LUE
LISÄÄ

Vaikuttava palvelujärjestelmä puhaltaa yhteen hilleen.

Onko sinun päätöksesi lapselle uhka vai mahdollisuus?

Korvatulehdus tai käytöshäiriö. Angiina tai ahdistus. Kaikkia näitä tulee hoitaa tutkitusti vaikuttavilla menetelmillä.

”Mitä perheellesi kuuluu?” Päätäjä, työttömyys ravistaa koko perhettä.

Onko sinun päätöksesi lapselle uhka vai mahdollisuus?

Päätäjien on huomioitava ratkaisujen vaikutus lapsiin ja nuoriin, ja otettava nämä mukaan päätöksentekoon. Lasten ja nuorten elämään liittyviä ilmiöitä on mahdollista ennakoida.

Maailma muuttuu – mutta kaiken ei tarvitse tulla yllätyksenä. Lapsia, nuoria ja perheitä koskettavien **ilmiöiden ennakoiminen** ehkäisee ongelmia, parantaa niihin varautumista sekä auttaa tunnistamaan uusia mahdollisuuksia.

MITÄ
PITÄÄ
TEHDÄ?

- Tulipalojen sammuttelun sijaan päättäjien on tunnistettava oman alueensa lapsia ja nuoria koskettavat ilmiöt hyvissä ajoin. Sen jälkeen alueella on muodostettava **yhteinen tilannekuva ja kehitettävä paikallisia ratkaisuja ja yhteistyön malleja sekä otettava käyttöön jo vaikuttaviksi todettuja keinoja.**
- Tämä on mahdollista laadukkaana ja monipuolisen lapsinäkökulmaisen tiedon avulla. **Tietoon perustuva päätös ei aiheuta hukkainvestointeja.**
- Lapset ja nuoret ovat kuntien elinehto. Siksi heidät on tärkeä ottaa mukaan **päätöksentekoon** yhteiskunnan kaikilla tasoilla: lähiyhteisöissä, kunnissa, sotepalveluissa, koulutuksessa ja tutkimuksessa.
- Lähes jokainen julkinen päätös vaikuttaa tavalla tai toisella lapsiin ja nuoriin. Siksi päätösten **lapsivaikutukset** on arvioitava ja hyödynnettävä tuloksia aidosti päätöksenteossa.

- Millaiseen tulevaisuuteen lapsilla on oikeus? Rekola, Sanna, Sitra; Tähkämä, Otto, Sitra & Vataja, Katri, Itla.
- Päätöksenteon areena – dualijohtamisen erilaiset rationaliteetit kuntien palveluverkkopäätöksissä. Kyösti, Anni. Hallinnon tutkimus. 1/2024.
- Lasten ja nuorten yksinäisyys ja ostrakismi kuntapalveluiden yhdyspinnoilla – osallisuudesta apua kompleksiseen haasteeseen (Kyösti & Laasanen, Hallinnon tutkimus, tulossa)
- Lasten kuulemisen käsikirja – lähtökohtina lapsilähtöisyys ja paikkaperustaisuus. Salovaara, Veronica; Hongisto, Pauliina; Kalland Mirjam & Puumalainen, Julia. Itlan oppaat ja käsikirjat 2024:1.
- Pienten lasten osallisuus ja huomioiminen sijaishuollossa. Ortju, Saaristo & Suojamaa. Pesäpuu ry. 2024.
- itla.fi/vaalit

LUE
LISÄÄ

Vaikuttava palvelujärjestelmä puhalttaa yhteen hilleen.
Onko sinun päätöksesi lapselle uhka vai mahdollisuus?

Korvatulehdus tai käytöshäiriö. Angiina tai ahdistus. Kaikkia näitä tulee hoitaa tutkitusti vaikuttavilla menetelmillä.
"Mitä perheellesi kuuluu?" Päätäjä, työttömyys ravistaa koko perhettä.

Korvatulehdus tai käytöshäiriö. Angiina tai ahdistus. Kaikkia näitä tulee hoitaa tutkitusti vaikuttavilla menetelmillä.

Lasten ja nuorten mielenterveysongelmat on mahdollista tunnistaa ajoissa ja hoitaa vaikuttavasti.

Jokaisen lapsen ja nuoren tulisi saada mahdollisimman **vaikuttavaa tukea** mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyyn ja apua mielenterveysoireisiin. Tällä hetkellä apu vaihtelee alueellisesti ja on vaikuttavuudeltaan puutteellista. **Tehottomat menetelmät ja niiden lyhytjänteinen käyttöönotto hukkaavat rahat ja resurssit.**

Mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy ja hoitaminen lapsuudessa ja nuoruudessa – ennen kuin ne vaikuttavat pysyvästi ihmissuhteisiin, opiskeluun ja työtekoon – on kunnalle ja hyvinvointialueelle kannattava investointi.

MITÄ
PITÄÄ
TEHDÄ?

- Erityisesti perustasolle – varhaiskasvatukseen, kouluihin ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon – tarvitaan helposti saatavilla olevia, **parhaaseen mahdolliseen näyttöön** pohjautuvia toimintatapoja ja menetelmiä. Niillä voidaan muun muassa **edistää sosiaalisia taitoja, ehkäistä kiusaamista ja tukea vanhemmuutta.**
- Hyvinvointialueilla käytettävien menetelmien valinnan tulisi perustua tutkimuksessa todettuun **vaikuttavuuteen**. Tämä on erityisen tärkeää yleisimpien häiriöiden, kuten masennuksen, ahdistuneisuuden ja käytöshäiriöiden ehkäisyssä ja vähentää kallista erikoissairaanhoidoa.

-
- Kasvun tuki - Tuemme lasten ja nuorten mielenterveyttä vaikuttavilla menetelmillä. Itla.fi
 - Hyvinvointialueen menetelmävalikoimaa arvioitiin uudella työkalulla. Seilo, Noora; Mellenius, Nina & Linnaranta, Outi. Pointti – selkeästi tutkimuksesta. 1/2025. Itla.
 - The First 1000 Days in the Nordic Countries: A Situation Analysis. Daníelsdóttir, Sigrún; Ingudóttir, Jenny. Nordic Council of Ministers, Nordic Council of Ministers Secretariat 2020.
 - The First 1000 Days in the Nordic Countries: Psychosocial Interventions and Psychological Tests: A Review of the Evidence. Breivik, Kyrre; Eng, Helene; Kaiser, Sabine; Karjalainen, Piia. Nordic Council of Ministers, Nordic Council of Ministers Secretariat 2021.
 - Vanhempien kokemus tuesta: Henttonen, T. & Lehikoinen, J. (2023) Miten pärjää? Selvitys vauvaperheiden mielenterveyden haasteista ja palvelujen tarpeesta. Ensi- ja turvakotien liitto. Miten pärjää? – Selvitys vauvaperheiden mielenterveyden haasteista ja palvelujen tarpeesta by Ensi- ja turvakotien liitto.
 - Nieminen, S., Hietanen-Peltola, M., Mahkonen, R., Pyrhönen, K. (2024). Terveystarkastukset ja muut käynnit äitiys- ja lastenneuvolassa vuonna 2022 sekä kouluterveydenhuollossa lukuvuonna 2022–2023: Hyvinvointialueiden välillä suuria eroja terveystarkastusten toteutumisessa. THL:n tilastoraportti 9/2024.
 - Itla.fi/vaalit

LUE
LISÄÄ

Vaikuttava palvelujärjestelmä puhaltaa yhteen hiileen.

Onko sinun päätöksesi lapselle uhka vai mahdollisuus?

Korvatulehdus tai käytöshäiriö. Angiina tai ahdistus. Kaikkia näitä tulee hoitaa tutkitusti vaikuttavilla menetelmillä.

”Mitä perheellesi kuuluu?” Päätäjä, työttömyys ravistaa koko perhettä.

”Mitä perheellesi kuuluu?” Päätäjä, työttömyys ravistaa koko perhettä.

Työvoimapalvelut siirtyivät kuntiin 1.1.2025. Asiakkaan koko elämäntilanne tulee huomioida työvoimapalveluissa ja integroida ne tiiviisti perhepalveluihin.

Vanhempien työttömyyden ja lapsiperheköyhyyden välillä on yhteys: lapsuudessa koettu taloudellinen niukkuus yhdistyy myöhempään työttömyyteen, mielenterveysongelmiin, heikkoon koulumenestykseen ja ylivelkaantumiseen. Erityisesti vauvaiässä koettu lapsiperheköyhyys liittyy huono-osaisuuteen aikuisuudessa.

Työvoimapalveluiden siirtyminen kuntiin on ainutlaatuinen mahdollisuus tukea suomalaisia lapsiperheitä nykyistä paremmin työttömyyden haitallisilta vaikutuksilta ja katkaista köyhyyden ylisukupolvinen kierre.

MITÄ
PITÄÄ
TEHDÄ?

- Tarvitaan useiden **eri sektoreiden yhteistyötä** ja rakenne, jossa tuodaan yhteen esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto, koulu ja työllisyyspalvelut.
- Vanhempien työllisyyttä voidaan parantaa esim. joustavammilla päivähoitomahdollisuuksilla, lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämisellä sekä lapsiperheiden kotipalveluilla.
- Taloudellisen epävarmuuden vähentäminen pienentää stressiä sekä turvaa perheen sisäisen myönteisen vuorovaikutuksen ja lapsen hyvän kehityksen.

-
- Lapsiperheköyhyys datana. Itla.fi
 - Tutkimus: Matala tulotaso ja stressi lisäävät ylisukupolvisen köyhyyden riskiä. Uutinen 2024. Itla.fi
 - Review of the mechanisms underlying the intergenerational transmission of poverty.. Navigaattori – Itlan raportit ja selvitykset. Bucelli, Irene & McKnight, Abigail. 2024
 - Itla.fi/vaalit

LUE
LISÄÄ